

Dosarul nr.3ra-1004/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – M. Gandrabur
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

ÎNCHEIERE

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Savciuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a menținut hotărârea din 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 08 septembrie 2018 Mariana Savciuc a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei de refuz în stabilirea indemnizației de maternitate nr. 2018/92/1/20778 din 12 iunie 2018, obligarea de a stabili, calcula și achita indemnizația pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani, în legătură cu nașterea copilului, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată Mariana Savciuc a indicat că se află în relații de căsătorie cu Nicolae Savciuc din 08 august 2008, nu este angajată în câmpul muncii și respectiv se află la întreținerea soțului.

Soțul Nicolae Savciuc din 01 mai 2002, timp de 8 ani, 17 zile, a îndeplinit serviciul militar neîntrerupt în bază de contract în cadrul organelor afacerilor interne, la unitatea Departamentul trupelor de carabinieri, iar din 01 decembrie 2017 este angajat în funcție de paznic la SRL „Savolcom Favorit”.

La data de xxxxx s-a născut fiica xxxx și în acest sens Mariana Savciuc s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale, oficiul teritorial Rîșcani în vederea stabilirii și achitării indemnizației de maternitate. Prin decizia nr. 2018/92/1/20778 din 12 iunie 2018 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Rîșcani i s-a refuzat

în satisfacerea cererii privind acordarea indemnizației de maternitate, din motiv că stagiul de cotizare al soțului este mai mic decât limita de 3 ani.

În opinia reclamantei atitudinea selectivă a autorității pârâte, care interpretează abuziv prevederile legii, este una discriminatorie, deoarece în mod nejustificat și nelegitim este privată de valorificarea deplină a unui drept recunoscut de lege. Mariana Savciuc a susținut că i s-a refuzat în satisfacerea unui drept legal care ține de mijloacele reale de subzistență a întreținerii copilului minor, fiind astfel lipsită de un drept subiectiv de natură patrimonială.

Prin hotărârea din data de 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis cererea de chemare în judecată, s-a anulat decizia de refuz în stabilirea indemnizației de maternitate nr. 2018/92/1/20778 din 12 iunie 2018 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Rîșcani, mun. Chișinău, precum și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. S-1486/18 din 10 august 2018. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească, calculeze și să achite în beneficiul Marianei Savciuc indemnizația de maternitate în legătură cu nașterea copilului xxxxx. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Marianei Savciuc suma de 2 500 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, excedentul s-a respins ca neîntemeiat (f.d.94, 97-108).

La 12 decembrie 2019, în termen, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 noiembrie 2019, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d.110).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 15 iulie 2020 a respins apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, a menținut hotărârea din 27 noiembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d.138,139-147)

Instanțele de judecată în temeiul normelor legale, ce reglementează dreptul la asigurări sociale, au concluzionat că cererea de chemare în judecată depusă de către Mariana Savciuc este întemeiată, ori aceasta, aflându-se la întreținerea soțului, beneficiază de dreptul de a primi indemnizația de maternitate.

Din materialele dosarului rezultă că Nicolae Savciuc din 01 mai 2002 până la 18 iunie 2010 și-a îndeplinit serviciul militar neîntrerupt în bază de contract în cadrul organelor afacerilor interne, Departamentul Trupelor de Carabinieri, în Unitatea militară nr.1001, pe o perioadă de 8 ani, 1 lună și 17 zile. Ulterior a activat din 01 iulie 2010 până la 23 noiembrie 2010 la ÎI „Calin-Cibotari-Favorit”, în perioadele 04 decembrie 2010-26 iulie 2011, 22 noiembrie 2011 – 23 ianuarie 2012, 01 august 2012-25 august 2012 și 23 aprilie 2013-01 iulie 2013 a activat la ÎM „47th Parallel” SRL, iar la 01 decembrie 2017 s-a angajat la SRL „Salvacom Favorite”.

În urma celor relatate argumentul Casei Naționale de Asigurări potrivit căruia Nicolae Savciuc se atribuie categoriei de asigurați care are un stagiul de cotizare de până la 3 ani, și care ar putea să beneficieze de dreptul la indemnizații dacă confirmă un stagiul de cotizare de cel puțin 9 luni realizat în ultimele 24 de luni premergătoare datei producerii riscului asigurat, a fost criticat de instanțele de judecată, ori din materialele cauzei se atestă că Nicolae Savciuc are un stagiul de cotizare mai mare de 3 ani.

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d. 150, 162-165)

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că instanța de apel și instanța de fond au interpret în mod eronat normele de drept material aplicate cazului. Legiuitorul este unica autoritate care are dreptul de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale, respectiv, autoritatea recurentă a apreciat critic opinia instanțelor de judecată.

La adoptarea hotărârii, instanța, în limitele pretențiilor invocate, urma să aprecieze probele, să determine circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Casa Națională de Asigurări Sociale este instituția care administrează și gestionează mijloacele sistemului public de asigurări sociale de stat și este deținător al Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale de stat. Astfel, potrivit Registrului cât și a actelor anexate la cerere, soțul Marianei Savciuc, Nicolae Savciuc nu întrunește condițiile necesare întru stabilirea indemnizației de maternitate.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia contestată nu s-a expus pe marginea probelor prezentate și nici nu a argumentat lipsa perioadei contributive de 3 ani, asimilând acestei perioade activitatea necontributivă.

La 21 octombrie 2020 Mariana Savciuc a depus referință la cererea de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil din motivul depunerii peste termenul legal a recursului motivat, suplimentar a mai menționat că argumente invocate în recurs țin de dezacordul cu felul în care instanțele de judecată au apreciat înscrisurile probatorii și au constatat circumstanțele cauzei. Deci acestea nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs. (f.d. 177-180)

Studiind recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

Conform art. 246, alin. (1) și (2), lit. e) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2).

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la

notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat ține să menționeze că din conținutul normei de drept sus-citate combinat cu prevederile art. 246, alin. (2), lit. e) rezultă că termenul de depunere a recursului motivat curge de la data notificării deciziei motivate a instanței de apel.

Prin prisma art. 223 din Codul administrativ rezultă că notificarea hotărârilor și a altor acte de dispoziție, prin care se stabilesc termene, are loc conform art. 96–114.

Conform art. 96, alin. (1) din Codul administrativ notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor.

În același timp art. 33 din Codul administrativ, prevede că comunicarea interinstituțională și comunicarea cu participanții sau cu publicul în cadrul procedurii administrative se face prin orice mijloc (verbal, poștă, telefon, fax, poștă electronică etc.), acordându-se prioritate mijloacelor care asigură o mai mare eficiență, rapiditate și economie de costuri.

În atare circumstanțe, completul observă că decizia instanței de apel a fost pronunțată la 15 iulie 2020, notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale prin intermediul poștei electronice, la 05 august 2020. (f.d.148)

La 13 august 2020, în termen, Casa Națională de Asigurări Sociale a expedit în adresa instanței de apel recurs nemotivat împotriva deciziei din data de 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 05 septembrie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale, prin intermediul oficiului poștal a expedit în adresa Curții Supreme de Justiție recurs motivat, împotriva deciziei din data de 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 166)

Mariana Savciuc prin referință depusă la cererea de recurs înaintată de către Casa Națională de Asigurări Sociale, a solicitat declararea recursului inadmisibil, ori motivarea recursului a fost depusă tardiv.

La caz, termenul de depunere a recursului motivat asupra deciziei instanței de apel din 15 iulie 2020, notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la 05 august 2020, a expirat la data de 04 septembrie 2020.

În aceste circumstanțe, recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale la 05 septembrie 2020 este depus peste termenul legal prevăzut de lege.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reamintește că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale.

La caz, instanța de apel a notificat decizia din 15 iulie 2020, Casei Naționale de Asigurări Sociale la 05 august 2020, iar lipsa unor acțiuni concrete de a ataca hotărârea judecătorească în termenul stabilit de lege demonstrează că partea recurentă nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil pentru a-și proteja

drepturile (cauza Karakutsya versus Ucraina, 16 februarie 2017, parag. 60, 61). Nerespectarea termenului de declarare a recursului a fost admis în întregime de comportamentul autorității recurente.

Prin prisma art. 65, alin. (1) și alin. (2) din Codul administrativ rezultă că dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Casa Națională de Asigurări Sociale nu a beneficiat de dreptul prevăzut la art. 65 din Codul administrativ și nu a solicitat repunerea recursului în termen.

Prin urmare, admiterea spre examinare a unui recurs declarat tardiv ar încălca drepturile intimatului la un proces echitabil, fapt constatat prin jurisprudența Curții Europene în cazuri similare,[vezi Popov versus Moldova (nr. 2), (06 decembrie 2005, parag. 53), Melnic versus Moldova (14 noiembrie 2006, parag 40 și 41) sau Dacia SRL versus Moldova (18 martie 2008, parag. 77)], în care s-a constatat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Din aceste motive, recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 15 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, necesită a fi declarat inadmisibil, deoarece, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv ar avea un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 din Convenție.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Conform art. 24, alin. (1) din Codul administrativ participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute lege, ori termenul de prezentare a recursului motivat este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Casa Națională de Asigurări Sociale trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, interesându-se de soarta și etapa procedurală la care se află prezentul litigiu, în care are calitatea de autoritate recurentă, pentru a depune în termen motivarea recursului.

În acest sens este imperioasă jurisprudența CtEDO în care Înalta Curte a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Ponomaryov v. Ucraina, 3236, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform art. 193, art. 230, art. 245, alin. (1), art. 246, alin. (1) și (2), lit. e) și art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh